Vaderschapskennis, nr. 40

Mei 2025, 4e jaargang, nr. 5.

Versie: 30-05-2025

© Bob de Raadt
Freelance Contextueel Maatschappelijk Werker – Methodisch Ouderbegeleider – lid Connect2Grow > Connect2Fathers – Auteur/boekenrecensent/blogger - www.bobderaadt.nl **- ambassadeur Kenniswerkplaats Pedagogische Basis (KPB)**
www.bobderaadt.nl/vaderschap.php **(interviews & boekrecensies)**
www.bobderaadt.nl/connect2fathers.php **(Rotterdams project 'vaderschap')**
www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php **(online magazine vaderschap & vaderschapsontwikkelingen)**
www.bobderaadt.nl/fathersmatters.php **Vaders doen ertoe**.
www.bobderaadt.nl/vaderfactor.php **invloed vaderbeeld**
www.bobderaadt.nl/postpartumdepressie.php > **over PPD & PPPD**

Mailadres: bobderaadt@live.nl

M.m.v.: Giovanni Nobre, Toetie da Silva, Anthony van de Vijver.

Inhoudsopgave:

- **Agenda (pag. 2-3)**
- **Publicatie (pag. 3)**
- **Artikel: *Vaderschap: ondergeschoven positie of noodzakelijk besef van emanciperende vaderparticipatie – een opdracht voor sociaal werk* - door: Bob de Raadt, Giovanni Nobre, Toetie da Silva & Anthony van de Vijver – pag. 4.**
- **Boekenplank – pag. :**
  - *Write me .. with love – Stichting Jasmijn***.**
  - Marnix Reijmerink, Michiel Soeters & Jakob van Wielink (2024) *Leiden vanuit mannelijke kracht – Mythes ontrafeld* – Heeze: Uitg. Circle Publishing; ISBN 9789077179635 – pp. 157.
- **VaderFactor** (voortgangsbericht) – pag.
- **SIRG-FCAR[1]: overzicht van nieuwe publicaties (mei 2025 - nieuwsbrief) – pag.**

Agenda:

➢ **20 mei 2025 – webinar:**

➢ 16 juni 2025: Kenniswerkplaats Pedagogische Basis **-** ambassadeursdag in Utrecht.[2]

➢ 17 juni 2025: Eindsymposium 'Big data en Kansrijke Start' 17 juni 2025 Op welke wijze kan big data-analyse bijdragen aan de vroege identificatie van risicofactoren die

[1] The Special Interest Research Group on Father-Child Attachment and Relationships (SIRG-FCAR) of the Society for Emotions and Attachment Studies (SEAS) – contact: sirg-fcar-request@listes.umontreal.ca namens Audrey-Ann Deneault < audrey-ann.deneault@umontreal.ca

[2] Zie voor meer informatie: Vaderschapskennis, april 2025, nr. 39; vindplaats: www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Fathers4Fathers_bericht_39.pdf pag. 12-16.

bepalen of kinderen en (aanstaande) gezinnen kwetsbaar worden of zijn? En kan je hen dan een passend aanbod geven, zodat ze kansrijk kunnen opgroeien?[3]

Publicatie:

- www.kennispoort-verloskunde.nl/onderzoek-in-t-kort/actief-betrekken-van-vaders-bij-de-zwangerschap-belangrijk-maar-niet-altijd-eenvoudig/?utm_source=Kennispoort+Verloskunde&utm > 01-05-2025 (nieuwsbrief)
  Nederlandse verloskundigen vinden het belangrijk om vaders actief te betrekken bij de zwangerschap, bevalling en in de kraamtijd. Toch ervaren ze in de praktijk verschillende belemmeringen daarbij.
  Betrokkenheid van de vader bij de zorg voor een opgroeiend kind heeft een positieve invloed op de relatie tussen vader en kind, op de partnerrelatie, het welzijn van de vader én op de economische zelfstandigheid van vrouwen. Als vaders actief deelnemen in de zorg voor het gezin, ontstaat er voor moeders meer ruimte om te blijven werken en wordt de afstand tot de arbeidsmarkt verkleind. Maatschappelijk gezien groeit de aandacht voor het belang van het betrekken van de vader bij de zorg voor het opgroeiende kind. Vaders zorgen meer dan vroeger, nemen vaker verlof op en er komt steeds meer informatie beschikbaar die is gericht op (aanstaande) vaders.
  Verloskundige zorg is primair gericht op de zwangere vrouw, de (aanstaande) moeder. De Engelse term 'maternity care' illustreert dit treffend. Vanuit medisch oogpunt speelt de vader doorgaans een minder prominente rol. Binnen de geboortezorg kunnen verloskundig zorgverleners een belangrijke rol spelen bij het betrekken van vaders. Door hen al tijdens de zwangerschap actief te benaderen, wordt duidelijk dat zij een waardevolle rol hebben: tijdens de zwangerschap, bij de bevalling en in de opvoeding.

[3] Zie voor extra informatie m.b.t. dit congres > in: Vaderschapskennis, april 2025, nr. 39, pag. 4-5. Vindplaats: www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php

De belangrijkste bevorderende factoren waren:
• Voorlichtingsmateriaal dat ook op vaders is gericht
• Hulpmiddelen om gesprekken over rolverdeling te stimuleren
• Scholing en lesmateriaal over vaderbetrokkenheid
• Samenwerking met andere zorgverleners, zoals kraamverzorgenden.

De resultaten van dit onderzoek laten zien dat verloskundigen aandacht willen besteden aan vaderbetrokkenheid, maar daarbij belemmeringen ervaren. De geboortezorg is nog vooral gericht op de moeder, waardoor de tijd en ruimte voor de vader vaak beperkt is. Toch sluit vaderbetrokkenheid goed aan bij de holistische visie op verloskundige zorg: zorg die zwangerschap ziet als een levensgebeurtenis, niet alleen als een medisch proces. Voor veel aanstaande ouders is de zwangerschap de start van een nieuwe levensfase. Verloskundigen hebben van oudsher oog voor deze overgang en kunnen door het betrekken van vaders bijdragen aan het welzijn van het hele gezin.
***Doi Code** 10.1016/j.midw.2025.104371*
***Original Research** Dutch midwives' views on father-involvement practices*
***Original Author** Aarntzen L, Seijmonsbergen-Schermers A, Blom R, Henrichs J, Derks B*
***Bron: Midwifery.** 2025 Jun;145:104371. -*
www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0266613825000907

Artikel:

Vaderschap: ondergeschoven positie of noodzakelijk besef van emanciperende vaderparticipatie – een opdracht voor sociaal werk.

Versie 28-01-2025

Door: Bob de Raadt, Giovanni Nobre, Toetie da Silva, Anthony van de Vijver.

Inleiding
Vaderschap en sociaal werk. Wat hebben die twee aspecten met elkaar te maken? Mannen leggen vaak een belangrijke nadruk op hun werk en hun invloed in de maatschappij. Daarnaast beleven mannen hun rol als vader vaak als een 'ondergeschoven kindje', een ondergesneeuwde positie: door hun eigen vaderbeeld en een cultuurgebonden visie op mannelijkheid, door gebrek aan specifieke kennis t.a.v. zwangerschap, bevalling en daarna (postpartum) (Steegers e.a., 2023), door onzekerheid, door onbekendheid (Bisseling, 2019; Borman, 2022; De Raadt & S. Assenbroek, 2023; Gouw, 2023; Voesten, 2023). Vaak draait het om moeder & kind in de geboortezorg. Een praktijk waarin vaders buiten beeld zijn (om welke reden dan ook), vaders die in een hoek blijven zitten terwijl hun vrouw aan het bevallen is (dat is nog altijd een realiteit), vaders die hun kind niet willen erkennen, vaders die zich onmachtig voelen in de verzorging en opvoeding van hun kind. Kortom: vaders die niet uit de verf komen voor hun kind(eren) en waarbij hun kind een betrokken vader mist. Gelukkig zien we in de geboortezorg en in onze samenleving ook vaders die weldegelijk hun steentje bijdragen aan het gezamenlijk ouderschap. Enige voorbeelden zijn te vinden in de interviews met vaders, vindplaats: www.bobderaadt.nl/vaderschap.php Boeiende, oprechte interviews met betrokken vaders.

Vaderwerk: focus op sociale cohesie, empowerment, bevrijding en cultuurverandering

Binnen het sociaal werk is ‘mannenwerk’ of ‘vaderwerk’ nauwelijks een specifiek aandachtsveld of het is vanuit een problematische invalshoek (probleemgedrag, afwezigheid, gebrek aan participatie, stressklachten). En als dat er wel is, dan gebeurt dat vaak op kleine, lokale schaal, zoals bij Papa’s Praat. Stressreductie vanuit sociaal werk kan veel mannen/vaders helpen om beter uit de verf te komen en om in hun vaderbetrokkenheid te groeien (Raadt, B. de, H. de Mönnink, 2021). Hierin geeft Papa’s Praat sociaal-maatschappelijk een goed voorbeeld. Vader van Papa’s Praat komen later in dit artikel aan het woord. Sociaal werk heeft de focus op kernwaarden als: maatschappelijke verandering, sociale cohesie en empowerment. Vanuit dat werkperspectief kan meer aandacht voor vaders en hun rol de betrokkenheid van vaders vergroten, hetgeen ook de sociale cohesie van directe sociale verbanden sterk bevorderd. Hiermee is ook het kindbelang gediend. Geboortezorg die zowel op moeders als op vaders gericht is, hecht belang aan beide ouders en voorkomt een eenzijdige focus op moeder en kind. Een integrale zorgverlening bevordert vaderparticipatie en besteedt aandacht aan het versterken van actieve vaderbetrokkenheid. Empowerment die vaders psycho-educatie biedt (d.m.v. cursussen, boeken en websites), reikt handvatten aan om vaardigheden te leren en ‘vaderschapskennis’ op te doen. Kijkend door de ‘vaderbril’ biedt sociaal werk een werkwijze van vaderemancipatie, namelijk door de toepassing van principes van
- sociale rechtvaardigheid (vaderparticipatie),
- mensenrechten (mannen- en vaderrechten),
- collectieve verantwoordelijkheid (gezamenlijk ouderschap, kindbelang, sociale cohesie) en
- respect voor diversiteit (diverse rollen, als vader-partner-man; inzake het eigen manbeeld c.q. vaderbeeld).

Sociaal werk met de focus op vaders en betrokken vaderschap bevordert vijf belangrijke aspecten die vaderexpert en voormalig verloskundige David Borman als volgt benoemt: “betrokken vaderschap is de optelsom van liefde, betrouwbaarheid, beschikbaarheid, zorgzaamheid en verantwoordelijkheid in het vaderschap” (Borman, 2022). Hij ziet ook duidelijke voordelen bij betrokken vaders:
• Een betere, intiemere band hebben met hun kind.
• Zich meer verbonden voelen met hun partner
• Een betere fysieke, geestelijke en seksuele gezondheid hebben.
• Zich over het algemeen gelukkiger voelen en minder kans hebben om te scheiden.

Sociaal werk dat multimethodisch en systeemgericht werkt om vaders en vaderschap met empowerment te benaderen, werkt mee aan sociale cohesie, maatschappelijke verandering en aan veiligheid binnen relaties. Dat werkt tevens bevrijdend en emanciperend. Dat is een duidelijke opdracht aan het sociaal werk.

Vaderbelang: Position Paper ‘Vader als volwaardig ouder’ (2024)
In onze maatschappij groeit bij verschillende organisaties het besef dat vaders belangrijk zijn. Dat zij (vaders) een maatschappelijke factor zijn, die veel meer zichtbaarheid, zorg en aandacht nodig hebben. Samenwerkende instanties en personen op het terrein van vaderparticipatie en vaderbetrokkenheid hebben hun visie vastgelegd in een Position Paper ‘Vader als volwaardig ouder’ (2024). Daarin wordt gepleit voor aandacht voor vaders in het arbeidsproces in het kader van verlofregelingen, aandacht voor vaders in de jeugd- en gezondheidszorg (mede vanuit het kindbelang). In de preconceptiezorg en later in de geboortezorg (support voor vaders): vaders betrekken bij prenatale huisbezoeken, bij het opstellen van het bevallingsplan, rondom de bevalling (Steegers e.a., 2023) en postpartum. In de GGZ als het gaat om traumazorg vanwege posttraumatische stressklachten door negatieve

jeugdervaringen die vaderschap nadelig beïnvloeden; een amper onderkende problematiek. Of denk aan de invloed van een postpartum depressie (PPD) als relationeel aspect vanwege de PPD bij de moeder en de impact daarvan op de directe sociale omgeving (Assenbroek, 2023), dan wel een PPD bij een vader (een patracentrische postpartum depressie; een amper onderkend ziektebeeld, PPPD). Belangrijk om te signaleren vanuit sociaal werk.

Patrascentie
Een heel ander aspect is de transitie naar vaderschap, de zogenoemde 'patrascentie' of 'patrescense', afgeleid van Engelse begrip 'matrescense": de ontwikkeling naar en van moederschap. Beide fenomenen zijn nieuwe aandachtsvelden, die nog meer onderzocht en beschreven moeten worden. Ook hierin is 'de ontwikkeling naar toegewijd en betrokken vaderschap' een belangrijk onderzoeksgebied. De overgang van 'niet-vader' naar vaderschap is een ingrijpende transitie voor mannen/vaders, veel complexer dan van te voren bedacht. Vaderschap vraagt om voorbereiding, psycho-educatie (cursussen als 'Aanpakken voor vaders' (o.l.v. David Borman) en 'Welcome to mankind') en goede communicatie tussen ouders/partners. Betrokken vaderschap is een proactief groeiproces. Het is nodig dat vaders veel meer over hun ervaringen gaan delen. Dat is een actuele trend: vaders die in de media hun beleving en belevenissen delen en die betekenis voor elkaar willen hebben. Vaders die samen een groep vormen en met elkaar in gesprek gaan. Vaders die in podcasts en op Instagram hun verhalen delen. Afgelopen jaren zijn meerdere vader-boeken gepubliceerd. Aandacht voor vaderschap is groeiende en dat is een goede ontwikkeling. Dat bevordert 'vaderschapskennis' (www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php)

Veerkrachtige vaders
Tegelijkertijd is de aandacht voor vaderschap nog vaak fragmentarisch, individueel, lokaal en onderbelicht. "Hoe staat het met de veerkrachtige vaders?", een vraag aan zorgverleners. Dat was een eyeopener! "En waar is de vader in jullie casus?" een vraag aan studenten tijdens een les 'sociale verloskunde en psychosociale geboortezorg'. Ja, dat was een zinvolle vraag. Onderwijs geven vanuit de vaderschapstheorie vonden de studenten een vernieuwende kijk op ouderschap en vaderparticipatie. Kortom: vaderschap is geen vanzelfsprekend thema in onze maatschappij.

Sociaal werk heeft een belangrijke opdracht om vaders beter uit de verf te laten komen.
Een praktijkvoorbeeld: vaders, die betrokken zijn bij Papa's Praat.

"Als kersverse vader deel ik openlijk mijn lief en leed van het vaderschap: ik laat zien dat ik mijn verantwoordelijkheid neem en tegelijk deel ik de moeilijkheden waar ik mee worstel als vader, partner en mens. Ik vraag aan de vaders in mijn kring naar hun relatie met het kind en met de moeder van het kind. Ik vind het belangrijk dat mannen respectvol omgaan met beide en kunnen reflecteren op het eigen handelen in deze relaties". "Het vaderschap verdient in de huidige samenleving een grotere rol dan alleen die van 'de voorziener'. Een rol die net zoveel aandacht behoeft als die van de moeders. Als vaders en mannen (emotioneel en fysiek) zich meer betrokken voelen bij de opvoeding, dan geloof ik dat de kans groter is dat het kind in balans opgroeit. De moeder heeft natuurlijk ook baat bij een gezonde relatie tussen vader en kind en tussen vader en moeder. Of ze nou samen zijn of gescheiden", vertelt Giovanni Nobre.

Vaderschap en de opdracht voor sociaal werk:
Sociaal werker Toetie da Silva stelt: *"Bij Papa's Praat geloven wij dat het sociale werk meer moet investeren in het vaderschap en het belang daarvan. Te vaak zien we dat we pas naar vaders kijken wanneer er iets misgaat, zoals bij de rellen in Rotterdam tijdens de coronamaatregelen. Het is essentieel dat vaders niet alleen als "ondergeschoven" doelgroep*

worden beschouwd, maar juist als een waardevolle bron van kracht en stabiliteit in de samenleving. Wanneer we deze groep eerder en proactief ondersteunen, kunnen we zowel preventief als innovatief werken, wat niet alleen het gezinsleven ten goede komt, maar ook bijdraagt aan een meer evenwichtige en harmonieuze samenleving". Een belangrijke analyse van Da Silva.

Vaderbril
Sociaal werk doet er goed aan om veel vaker de 'vaderbril' op te zetten en zich te richten op empowerment van vaders, door vaderparticipatie en vaderemancipatie. Betrek vaders in het sociale domein als volwaardige ouder. Faciliteer vadersupportgroepen en biedt ondersteuning aan. Verwijs naar websites, literatuur en de sociale kaart m.b.t. vaderschapsontwikkeling. "Ook zijn er kwetsbare vaders die het alleen moeten doen, hetzij financieel, een bepaalde achtergrond etc. Begeleiding die aansluit op hun behoeften zou kunnen helpen om de relatie tussen vader en kinderen te herstellen en of behouden. Vaders die actief participeren kunnen fungeren als rolmodel en anderen om zich heen inspireren om het beter of anders te doen. De rol van sociaal werkers is hierbij het stimuleren van betrokken vaderschap en bieden van ondersteuning waar nodig", aldus Anthony van de Vijver, betrokken bij Papa's Praat.

*Papa's Praat: Het Belang van Investeren in Vaderschap (*Toetie da Silva)
Bij Papa's Praat geloven wij dat het sociale werk meer moet investeren in het vaderschap en het belang daarvan. Te vaak zien we dat we pas naar vaders kijken wanneer er iets misgaat, zoals bij de rellen in Rotterdam tijdens de coronamaatregelen. Het is essentieel dat vaders niet alleen als "ondergeschoven" doelgroep worden beschouwd, maar juist als een waardevolle bron van kracht en stabiliteit in de samenleving. Wanneer we deze groep eerder en proactief ondersteunen, kunnen we zowel preventief als innovatief werken, wat niet alleen het gezinsleven ten goede komt, maar ook bijdraagt aan een meer evenwichtige en harmonieuze samenleving.

Vaderschap: een cruciale rol
De rol van vaders is essentieel voor het welzijn van gezinnen en de ontwikkeling van kinderen. Vaders vormen niet alleen een belangrijke steunpilaar voor hun gezin, maar hebben ook invloed op de balans tussen werk en privé. Dit geldt zowel voor vaders die zich actief in het gezinsleven willen betrekken als voor de vaders die, door omstandigheden, minder aanwezig zijn. Het is dan ook van groot belang dat we vaders de juiste ondersteuning bieden om hen sterker en weerbaarder te maken in hun rol. Vaders zijn niet alleen de "partner" of "ouder" die betrokken is bij het huishouden, maar vaak ook de steunpilaren van een goed werkende gezinsdynamiek.
Het is duidelijk dat er nog veel onbenut potentieel is wanneer we het over vaderschap hebben. Vaak worden vaders pas ingeschakeld op het moment dat er problemen ontstaan, zoals bij de rellen in Rotterdam. Hier zagen we dat de betrokkenheid van ouders, en vaak van vaders, cruciaal was geweest om escalatie te voorkomen of te begrijpen. Echter, het is belangrijk om te erkennen dat de rol van vaders niet pas bij problemen begint. Door preventief met vaders te werken en ze de juiste handvatten te geven, kunnen we problemen voorkomen en de maatschappelijke en gezinsdynamiek positief beïnvloeden.

De aanpak van Papa's Praat

Vanuit Papa's Praat zetten we ons in om vaders op verschillende manieren te ondersteunen en te empoweren. Een van de belangrijkste aspecten van onze benadering is dat we vaders niet alleen begeleiden in hun huidige situatie, maar ze ook de tools bieden om zelf verantwoordelijkheid te nemen en actie te ondernemen. Dit doen we bijvoorbeeld door vaders te helpen bij het aanvragen van bepaalde gelden bij verschillende instanties en organisaties. Dit kan variëren van financiële hulp tot andere vormen van ondersteuning, die hen in staat stellen om hun rol als vader sterker en effectiever te vervullen.
Wat wij belangrijk vinden, is dat deze vaders de handvatten krijgen om zelf verder te kunnen. Het draait niet om het blijven ondersteunen van een situatie waarin vaders afhankelijk blijven, maar om het aanreiken van de juiste middelen en kennis om zelfstandig hun weg te vinden. Dit is voor ons de sleutel tot duurzame verandering. Wanneer vaders zelf in hun kracht staan, kunnen ze niet alleen hun eigen situatie verbeteren, maar ook een positieve invloed uitoefenen op hun gezinsleven en hun omgeving.
Door vaders te empoweren en ze het gevoel van zelfredzaamheid terug te geven, zetten wij in op de ontwikkeling van hun eigen kracht. Wij geloven dat iedere vader de capaciteit heeft om zichzelf verder te ontwikkelen, mits hij de juiste steun en middelen krijgt. Het is onze taak om de omstandigheden te creëren waarin vaders zich gesteund voelen om te groeien en verder te ontwikkelen – en dat doen wij met de nodige aandacht en zorg.

Preventie en innovatie
Onze aanpak is zowel preventief als innovatief. Door vaders niet pas in te schakelen op het moment dat er iets misgaat, maar hen al veel eerder te ondersteunen, kunnen we veel negatieve situaties vermijden. Het gaat er niet alleen om dat we vaders helpen wanneer het nodig is, maar vooral dat we hen voorbereiden op de uitdagingen van het vaderschap en hen de middelen geven om die aan te gaan. Door vaderschap als een serieuze en waardevolle taak te behandelen, kunnen we de maatschappelijke en gezinsproblemen die vaak als gevolg van onderbenutte vaderrollen ontstaan, voorkomen.
Dit preventieve aspect van onze aanpak richt zich niet alleen op het moment dat vaders zich in een crisissituatie bevinden, maar ook op het stimuleren van een cultuur waarin vaders actief en verantwoordelijk betrokken zijn bij hun kinderen en hun gezin. Innovatie is daarbij van groot belang. We kijken naar nieuwe manieren om vaders te ondersteunen en naar methoden die passen bij de hedendaagse behoeften van gezinnen. Dit betekent dat we niet vast blijven zitten in traditionele benaderingen, maar ruimte creëren voor innovatieve projecten die zowel de vader als het gezin ten goede komen.
Het belang van vaderschapsprojecten
Door vaderschap een structurele plaats te geven binnen maatschappelijke projecten, kunnen we belangrijke kloven dichten. Vaderschapsprojecten die gericht zijn op het versterken van vaders kunnen niet alleen het welzijn van het gezin verbeteren, maar ook de samenleving als geheel. Wanneer vaders zich meer betrokken voelen bij hun rol en in hun kracht staan, ontstaan er meer stabiele en gelukkige gezinsomstandigheden, wat op zijn beurt bijdraagt aan de algemene samenleving.
Dit geldt niet alleen voor vaders die al kinderen hebben, maar ook voor de toekomstige vaders. Door hen te ondersteunen in hun groei en ontwikkeling als vader, kunnen we

bijdragen aan de opbouw van een stabiele samenleving, waarin ook toekomstige generaties zich gesteund voelen in hun rol. Het investeren in het vaderschap is dan ook een investering in de toekomst van de samenleving als geheel.

De kracht van vaders
De kracht van vaders ligt in hun vermogen om een stabiliserende rol te vervullen binnen het gezin en de maatschappij. Wanneer vaders zichzelf als actieve deelnemers aan het gezinsleven zien, kunnen ze niet alleen hun kinderen een solide basis bieden, maar ook bijdragen aan een betere werk-privébalans en meer tevredenheid binnen het gezin. Dit draagt bij aan het verminderen van stress en verhoogt de emotionele en psychologische gezondheid van zowel vaders als hun kinderen.
Bij Papa's Praat zetten we ons in om vaders te ondersteunen, niet door ze afhankelijk te maken van hulp, maar door ze de juiste middelen aan te reiken om zelfredzaam en krachtig hun rol als vader te vervullen. Dit versterkt niet alleen hun eigen positie, maar ook de positie van het gezin en de gemeenschap. Zo zorgen wij samen voor een toekomst waarin vaders gewaardeerd en ondersteund worden in hun cruciale rol.
Door vaderschap centraal te stellen in sociale werkpraktijken, kunnen we niet alleen bijdragen aan de ontwikkeling van sterke, veerkrachtige gezinnen, maar ook aan het creëren van een gezondere, meer verbonden samenleving.

Tot slot
In dit artikel wordt 'vaderschap' als een belangrijke maatschappelijk factor beschreven. Als een inleiding op een omvangrijker thema. Een pleidooi voor een actieve en betrokken rol als vaders, vanuit een dringend besef van emanciperende vaderparticipatie. Een opdracht voor sociaal werk(ers)!

Literatuur:

· Assenbroek, S. (2023) *Heb je mij gezien? – Mijn weg naar hulp en herstel bij een postpartum depressie* – Gouda: Uitg. Klare Taal.
· Bisseling, W. (2019) *Vader op komst* – Amsterdam: Meulenhof Boekerij.
· Borman, D. (2013) *Aanpakken voor Aanstaande Vaders* - Praktische tips voor de zwangerschap, de bevalling en de kraamtijd - Uitgeverij Unieboek / Het Spectrum.
· Borman, D. (2022) *Je eerste 1000 vaderdagen* – Amsterdam: Het Spectrum.
· Gouw, T. (2023) *De Thuisblijfvader – Waarom mannen net zo goed voor hun kinderen kunnen zorgen* – Fontaine Uitgevers B.V.
· Position Paper *'Vader als volwaardig ouder'* (2024; vindplaats: www.bobderaadt.nl/fathersmatters.php
· Poulter, S. B. (2019) *De Vaderfactor. De invloed van je vader op je professionele en persoonlijke ontwikkeling* - Circle Publishing.
· Raadt, B. de (2018). 'Huidhonger' vraagt om betrokken vaders; in: *Vroeg, Vakblad over vroegsignalering en integrale vroeghulp* 35/2:4-5, zomereditie.
· Raadt, B. de, H. de Mönnink (2021) Psychosociale stressreductie. Het generalistisch specialisme van sociaal werkers; in: *Vakblad Sociaal Werk* nr.5:22-25 (:3,4) okt.; Houten: Uitg. BSvL.
· Raadt, B. de (2022) – Pendelen als methodisch handelen; casus 'sociale verloskunde'; in: *Magazine Kinderverpleegkunde* – 28ste jaargang, april; nr. 1; p. 20-21.
· Raadt, B. de (2024) Vaderschapskennis: www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php
. Raadt, B. de (2025) Patrascentrische postpartum depressie: www.bobderaadt.nl/postpartumdepressie.php

. www.bobderaadt.nl/fathersmatters.php
· Raadt, B. de & Saskia Assenbroek (2023) Postpartum depressie, in: *Vrouw & kind magazine, jaargang* 1, nr. 4, dec. 2023, p. 30-33.
· Steegers, E.A.P. (2023) *Gezond zwanger worden – Handboek preconceptiezorg* – Apeldoorn: Garant.
· Voesten, S. (2023) *Dubbel gevoel* – Soest: BoekScout.
. www.papapspraat.nl
. www.vader-verhalen.nl – Ivo van Gool

Bob de Raadt is freelance contextueel maatschappelijk werker, vadercoach, auteur van 'Vaderschapskennis' en eigenaar van www.bobderaadt.nl Mailadres: bobderaadt@live.nl
Giovanni Nobre, Anthony van de Vijver en Toetie da Silva zijn betrokken bij Papa's Praat > Website: www.papaspraat.nl - Insta: Papaspraat - Email: Papaspraat@gmail.com

Boekenplank:

Write me ... with love - Stichting Jasmijn – Dagboek.

Wij, vader, moeder, oma en tante van Jasmijn zijn deze stichting gestart na het overlijden van onze lieve Jasmijn. Ze heeft in verschillende ziekenhuizen gelegen en ik als moeder was daar ook altijd. Ik vond het erg fijn en belangrijk om bij te houden wat er elke dag gebeurde en hoe het voelde. Toch vond ik niet echt een goede manier hiervoor en ik sloeg soms zomaar meerdere dagen over. Met onze stichting willen we het makkelijker maken om zo'n dagboek bij te houden en ouders/verzorgers voorzien van een prachtig verzamelwerk voor alle herinneringen, hoe het verhaal ook afloopt.
Wij willen dat ouders van een ernstig ziek kind een mooi dagboek kunnen bijhouden, wat toegankelijk is en makkelijk is om in te schrijven. De invulling is aan de schrijvers zelf, het is belangrijk dat het heel persoonlijk blijft.
In het dagboek is ook ruimte voor foto's, tekeningen of voor wat de ouders/verzorgers maar willen. Bij het dagboek ontvangen zij ook nog een mooie pen en een schrift voor extra aantekeningen of bijvoorbeeld om anderen (denk aan: familie, vrienden, verpleegkundigen) een stukje in te laten schrijven voor jou of jouw kind.
Van harte aanbevolen! Een dagboek, dat vanuit eigen ervaring samengesteld is. Om herinneringen te verzamelen. Thema's die aansluiten op de belevingswereld van ouders in een complexe medische situatie. Tijdens een rollercoaster die niet stopt, waarin veel op ouders en hun netwerk afkomt en de focus ligt op de behandeling van hun kind. De wereld is dan al snel verkleind tot de ziekenhuiswereld. En je wordt als ouders dan vaak geleefd: veel gesprekken met artsen en verpleegkundigen, indringende gebeurtenissen en behandelmomenten, het lijden van je kind, je eigen gevoel van onmacht, over elkaar rollende emoties. Hoe communiceer je onderling als ouders met elkaar? Is daar voldoende tijd voor? Lukt het om alle ballen in de lucht te houden? Kortom: topsport voor ouders!

Daarbij is dit dagboek een superhandig hulpmiddel om herinneringen op te schrijven. Nogmaals: van harte aanbevolen. Een mooi, ondersteunend initiatief!

- **Marnix Reijmerink, Michiel Soeters & Jakob van Wielink (2024) *Leiden vanuit mannelijke kracht – Mythes ontrafeld* – Heeze: Uitg. Circle Publishing; ISBN 9789077179635 – pp. 157 - €27,95.**

Een bijzonder boek, dat kan ik wel zeggen en schrijven. Een verdiepend boek en de uitdaging om eerlijk naar jezelf c.q. mezelf te kijken. Een reis naar het innerlijk, om te reflecteren en om veranderingen, verbeteringen aan te brengen. Weg uit het verinnerlijkte, getraumatiseerde patroon, dat blijft beperken en traumatiseren. Het boek biedt tal van invalshoeken en geeft voorbeelden van persoonlijke ervaringen.
Om een paar werkvragen te noemen: - Hoe gaat het echt met je?
- Wat heeft je vader je meegegeven?
- Welke schaamte houdt jou gevangen?
- Welke muren wil je afbreken?
- Wie vraag je om hulp?
- Wat draag je dat niet van jou is?
- Waar ga jij voor staan?

Indringende vragen! Belangrijke vragen, als je vastgelopen bent. Als de last jou te zwaar geworden is. Als de last ten koste gaat van jouw levensplezier, van relaties, van je geloofsleven, van je geluk. De voorbeelden van mannen die hun ervaring delen, zijn oprechte, realistische verhalen; rechtstreeks uit de (therapie)praktijk. Dat spreekt mij aan en dat stimuleert tot (zelf)reflectie. Het boek gaat over de reis van jongen naar man., met alle verwarring en onzekerheid, met allerlei verwachtingen.
'Ken je levensverhaal' is de uitnodiging. Soms moet de navelstreng nog doorgeknipt worden. Soms

moet je leren om 'te falen en om imperfectie' toe te laten.
Hoe ben je omgegaan met onveilige aspecten van je vader: veeleisendheid, onberekenbaarheid, boosheid, agressie, afwezigheid of niet gezien worden, afwijzing, gezondheidsproblematiek. Veelal min of meer onbewuste (onmacht?) patronen, die (emotioneel) beschadigend uitwerken. Soms heb je als jongen te maken met culturele verwachtingen: hoe je als man behoort te zijn. Sommige patronen zijn hardnekkig. Hoe kun je die omzetten naar fysieke en emotionele kracht, naar wijsheid, mededogen en vastberadenheid, naar moed om te veranderen en naar integriteit.
Omarm je eigen verhaal, ontdek de kracht van kameraadschap, vraag om hulp, wat is de vrucht van jouw wond? Zoek verbinding, draag daar leiderschap voor, naar daderschap: "de bereidheid om keuzes te maken en verantwoordelijkheid te nemen voor de gevolgen daarvan" (secure base). Naast deze opmerkingen wil ik er vooral voor pleiten om het boek zelf te lezen. Om zelf aan het werk te gaan met de aangereikte thema's en voorbeelden. Anders doe ik dit boek tekort.

Tot slot:
Elk hoofdstuk wordt afgesloten met een reeks zinvolle reflectievragen. Het boek is goed leesbaar, overzichtelijk ingedeeld, bevat aansprekende praktijkvoorbeelden en ervaringen van mannen.
Kortom: van harte aanbevolen en ik wens dat dit boek jou tot rijke innerlijke zegen zal zijn en tot welzijn van jouw omgeving.[4]

VaderFactor: [5]

- Stichting Exodus Nederland (een forensische zorgorganisatie die opvang en begeleiding biedt aan (ex)gedetineerden en hun naasten) organiseert elk jaar Lente- en Herfstkampen voor kinderen van gedetineerden van 7 tot 16 jaar. Ze logeren in een vakantiehuis en gaan drie dagen achter elkaar naar de gevangenis, waar ze leuke dingen doen met hun vader, zoals schilderen, sporten en muziek maken. Uit onderzoek blijkt dat dit goed is voor hun psychische gesteldheid. En het vergroot de kans dat de gedetineerde blijvend zijn leven verbetert. Vader en zoon, Jan en Cody delen hun aangrijpende verhaal in dit artikel. (Bron: Nederlands Dagblad, bijlage Zaterdag, 17-05-2025, pag.'s 10-12. 'Op kamp bij papa in de gevangenis: 'De spanning valt weg').[6]
- www.exodus.nl/diensten/ouders-kinderen-detentieprogramma > ***Kinderen bezoeken ouders in detentie***
  Het Ouders, Kinderen en Detentieprogramma (OKD-programma) is er voor kinderen met een gedetineerde ouder. Met dit programma zorgen wij ervoor dat je als ouder contact blijft houden met je kind(eren) tijdens je detentie. Onze vrijwilligers rijden de kinderen één keer per maand naar de gevangenis voor een kindvriendelijk bezoekuur met frisdrank en spelletjes. Tijdens dit uur kunnen jullie met elkaar spelen en praten.

---

[4] Boekomschrijving: Zoals water krachtiger is dan steen, zo is kwetsbaarheid krachtiger dan ongenaakbaarheid. De werkelijke mannelijke kracht die mensen inspireert en tot grootse daden aanzet is hun zachte kracht die ruimte geeft. Dat mannelijkheid en ongenaakbaarheid synoniem zijn, is een eeuwenoude en hardnekkige mythe. Een mythe die in dit boek ontrafeld wordt. Marnix, Michiel en Jakob nemen je mee in hun ervaringen in het leiderschapswerk met mannen. Ze kennen de reis naar man-zijn maar al te goed. In dit boek kaarten ze allerlei menselijke, emotionele en soms ongemakkelijke thema's aan. Ze onderzoeken hoe je daarmee aan de slag kunt gaan in relatie tot jezelf en in de relaties met de mensen om je heen. Dit is een boek voor mannen tussen de 18 en 80 jaar die nog vrijer in hun leven willen gaan staan en zich tegelijkertijd met meer vreugde en effectiviteit willen leren verbinden. Ook partners die met mannen samenleven en hen in nabijheid willen aanmoedigen, zullen dit boek met belangstelling lezen! Een authentiek en integer boek over echt leiderschap. Voor de man die wil gaan leiden vanuit helderheid, verbinding en kracht. Voor de man die durft te gaan leven vanuit liefde.
[5] Zie ook op: www.bobderaadt.nl/vaderfactor.php
[6] www.volkskrant.nl/binnenland/kinderen-op-kamp-bij-papa-in-de-gevangenis-de-spanning-valt-weg~ - door: Menno van Dongen

- **Glen Fontein:** www.cvandaag.nl/104630-influencer-glen-fontein-over-zijn-zoektocht-naar-god-in-spreuken-vond-ik-zoveel-wijsheid **'Glen Fontein is een Nederlandse influencer, content creator en model, actief op TikTok, Instagram en YouTube. De afgelopen maanden heeft zijn leven een bijzondere wending genomen: hij heeft God ontmoet, en dat heeft een blijvende impact op hem gehad. In de podcastserie "Glen & God" gaat hij in gesprek met voorganger Jurjen ten Brinke over wie God is en wat het betekent om christen te zijn. "Mijn mentale gezondheid en helderheid zijn veel beter sinds ik Jezus ken." Glen deelt hoe belangrijk het voor hem is om stil te staan bij Jezus' offer: "Het is iets om echt te waarderen en bij stil te staan." Hij merkt dat bidden voor hem niet alleen om vragen draait, maar vooral om dankbaarheid: "Bidden is voor mij zonden erkennen en God danken." > Bron: www.revive.nl/influencer-glen-fontein-in-gesprek-met-jurjen-ten-brinke-over-geloof-sinds-ik-jezus-ken-ben-ik-helderder/**
  'Het geloof komt bij Glen niet uit de lucht vallen. Hij groeide op in een katholiek gezin en ging regelmatig naar de kerk. "De afgelopen jaren is dat verwaterd, maar ik zag op TikTok wel regelmatig dingen voorbijkomen over het christelijk geloof. Sinds twee jaar ben ik er zelf weer actief bezig. Ik lees regelmatig de Bijbel. Vooral het boek Jeremia spreekt me erg aan en lees ik graag. Ik ga niet regelmatig naar de kerk, maar ik zou dit wel graag weer willen oppakken." (Bron: www.beam.eo.nl/artikel/glen-fontein-tiktok-geloof-god-bekeert-christen). Zie ook: www.hourofpower.nl/influencer-glen-fontein-over-zijn-zoektocht-naar-god en www.nd.nl/leven/leven/1253336/influencer-glen-fontein-werd-christen-en-maakt-nu-videos-over In dit interview komt ook de vaderfactor aan de orde.
- **André Hazes jr.:** Zanger en vader André Hazes vertelde in de podcast '**Real Talk**' (> www.open.spotify.com/episode/41CLn7snbecngjocXYHMWg) eerlijk over hoe het was om op te groeien met zijn vader. Een vader die er de eerste tien jaar van zijn leven wel was, maar geen vaderrol speelde voor hem. Toen André tien was overleed zijn vader. Hij wil voor zijn eigen zoon een betere vader zijn en werkt hier hard aan.[7]
  'Ik heb altijd iemand gemist tegen wie ik opkeek', zegt de bekende zanger in de podcast. Hoe moeilijk zijn jeugd met zijn vader ook was, André Hazes junior wil het voor zijn eigen zoontje André anders aanpakken. "Als hij terugdenkt aan vroeger, denkt hij aan 'altijd op zijn tenen lopen'. "Hij ging om zes uur 's ochtends naar bed, net als wij opstonden om naar school te gaan. En hij kwam pas uit bed als we weer thuiskwamen. We moesten altijd stil zijn, omdat hij moest opstarten of net in bed lag. Zodra hij anderhalf uur later naar de kroeg vertrok, hadden we even onze handen vrij. Maar dan bleef de vraag: in wat voor bui zou hij thuiskomen? Want uiteindelijk kwam hij altijd weer thuis." De katers van het vele drinken en gillende kinderen gingen niet samen" [8].[9]
- **PPPD – patrascentrische postpartum depressie >** www.howaboutmom.nl/vaders-ook-een-postpartum-depressie-dat-komt-zeker-voor/ > Hoewel dezelfde naam wordt gebruikt, uit een postnatale depressie zich bij mannen vaak anders dan bij vrouwen. Mannen voelen vaak eerder dat ze niet goed in hun vel zitten en boos, somber of prikkelbaarder zijn, maar ze uiten dit vaak veel minder snel.
  Mannen zijn daarnaast geneigd om hun negatieve gevoelens te relativeren of weg te sporten, drinken of werken. Net zoals bij moeders zie je wel dat er bij vaders met een

[7] www.howaboutmom.nl/andre-hazes-betrokken-vader/
[8] www.kekmama.nl/artikel/nieuws/andre-hazes-wil-vaderfiguur-zijn#:~:text=André%20Hazes%20vertelt%20bijzonder%20openhartig
[9] www.ze.nl/artikel/260647-andre-hazes-over-verlies-van-zijn-vader-die-dag-vergeet-ik-nooit-meer

postnatale depressie vaak sprake is van een combinatie van lichamelijke en geestelijke factoren.
Een postnatale depressie bij mannen of vaders is nog veel minder bekend. De (kraam)zorg is traditioneel gericht op moeder en kind, waardoor neerslachtige gevoelens bij de vader ook minder snel wordt opgemerkt. Gelukkig komt er ook steeds meer aandacht voor mannen die niet op een roze wolk zitten nadat ze vader zijn geworden.[10]

SIRG-FCAR:

NEW PUBLICATIONS [11]

- Adama, E., Adua, E., Mörelius, E., Chang, A., Srinivasjois, R., & Bayes, S. (2025). Australian fathers' experiences of caring for their preterm infants. *Infant Mental Health Journal*. https://doi.org/10.1002/imhj.70011
- Bian, H., Bian, Y., & Liang, L. (2025). The impact of parental burnout on family cohesion: the mediating roles of parent-child relationships and parental differences. *Current Psychology*, 1-11. https://doi.org/10.1007/s12144-025-07729-8
- Coșa, I. M., Dobrean, A., Balazsi, R., & Poetar, C. R. (2025). Indirect effects of parental and peer attachment on Internet Gaming Disorder among adolescents: The role of negative automatic thoughts. *Personality and Individual Differences*, *241*, 113193. https://doi.org/10.1016/j.paid.2025.113193
- Donohue, C., & Tynan, F. (2025). The Inclusion of Fathers in Parent Coaching Interventions for Young Autistic Children: A Systematic Review. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 1-17. https://doi.org/10.1017/S0954579425000161
- Fuertes, M., Almeida, R., & Dionisio, F. (2025). Health and Psychological Predictors of Antibiotic Use in Infancy and Fathers' Role. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, *15*(5), 66. https://doi.org/10.3390/ejihpe15050066
- Garza, R., Woolman, E., Pazhouhi, S., & Pazhoohi, F. (2025). Daddy's Little Girl: The Role of Life History in Paternal Investment Towards Daughters. *Adaptive Human Behavior and Physiology*, *11*(2), 1-18. https://doi.org/10.1007/s40750-025-00261-w
- Larsen, L., Tveit, O. B., & Holt, T. (2025). Children's school reluctance and satisfaction: the combined role of teacher support and parent–child relation. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 1–18. https://doi.org/10.1080/00313831.2025.2492055
- Li, N., & Yeung, W. J. J. (2025). Paternity leave-taking and early childhood development: A longitudinal analysis in Singapore. *Journal of Marriage and Family*. https://doi.org/10.1111/jomf.13100
- Liu, Y., Guo, M., Dittman, C. K., Zheng, Y., & Haslam, D. A Qualitative Study of Father Involvement with their Young Children in Mainland China. *Frontiers in Psychology*, *16*, 1542136. https://doi.org/10.1017/S0954579425000161
- Mohamed, A., Opoku, M. P., Ndijuye, L. G., Almarzooqi, S., & Gyimah, E. M. (2025). Promoting family- centred early interventions: evaluating predictors of early paternal involvement for children with disabilities in the United Arab Emirates. *International Journal of Adolescence and Youth*, *30*(1). https://doi.org/10.1080/02673843.2025.2494833
- Pan, B., Miao, J., Wang, Y., Zhao, C., Gong, Y., Xiao, B., & Li, Y. (2025). Paternal parenting stress, parenting styles, and early childhood development: Examining the key role of parent-child relationships. *Personality and Individual Differences*, *241*, 113165. https://doi.org/10.1016/j.paid.2025.113165

[10] Patrascentrische postpartum depressie; zie op www.bobderaadt.nl/postpartumdepressie.php

[11] From the May 2025 edition of the SIRG-FCAR newsletter of recently published articles on father-child relationships.

- Platts, C. R., Sturge-Apple, M. L., & Davies, P. T. (2025). Patterns of father responsiveness to child distress and children's socioemotional outcomes. *Development and Psychopathology*, 1–10. https://doi.org/10.1017/S0954579425000161
- Poulsen, A., Mathews, B., Egan, N., Garwood-Gowers, A., Forder, P., Loxton, D., Madden, P., Heath, A., & Nelson, E. C. (2025). Childhood Experiences of Corporal Punishment and Associated Intimate Partner Violence Perpetration and Victimization in Adulthood: Results from a Longitudinal Twin Study. *Journal of Family Violence*, 1-13. https://doi.org/10.1007/s10896-025-00864-7
- Safaria, T., Arini, D. P., Saputra, N. E., & Suyono, H. (2025). Pathways from Parent–Child Relationships to Adolescent Sleep Problems: Examining Problematic Smartphone Use and Nomophobia as Mediators. *Journal of Technology in Behavioral Science*, 1-11. https://doi.org/10.1007/s41347-025-00510-5
- Song, L., & Wang, X. (2025). Father involvement and child social adjustment: The chain mediating effects of the father–child relationship and mother marital satisfaction. *Infant Mental Health Journal*. https://doi.org/10.1002/imhj.70017
- Wang, X., Zhu, N., Wei, M., Chen, S., Liu, W., & Liu, Y. (2025). Longitudinal Associations and Gender Differences of Parent–Child Relationships on Aggression in Chinese Adolescents: The Mediating Role of Psychological Suzhi. *Aggressive Behavior*, *51*(3). https://doi.org/10.1002/ab.70031
- Wang, Y., Wu, W., Cao, X., & Tang, X. (2025). Multi-Informant Profiles of Helicopter Parenting and Parent-Child Intimacy: Longitudinal Links with Adolescents' Self-Discipline and Problematic Internet Use. *Journal of Youth and Adolescence*, 1-13. https://doi.org/10.1007/s10964-025-02179-8
- Xu, X., & Hanafi, Z. (2025). The unique effects of parental control from fathers on self-determination in Chinese middle school adolescents. *Scientific Reports*, *15*(1), 14580. https://doi.org/10.1038/s41598-025-97925-0
- Zhang, C., Chen, J., & Lai, Y. (2025). Father involvement and depressive symptoms in Chinese rural children: Examining peer relationships as a mediator and only-child status as a moderator. *The British Journal of Social Work*. https://doi.org/10.1093/bjsw/bcaf062